

سازمان حفظ نباتات

معاونت قرنطینه

مدیریت تدوین ضوابط، استانداردها و برنامه های کنترل

استاندارد های بین المللی موازین بهداشت گیاهی

INTERNATIONAL STANDARDS FOR PHYTOSANITARY MEASURES

استاندارد شماره ۲۳

ISPM 23

دستورالعمل بازرسی

GUIDELINES FOR INSPECTION

(2005)

تهیه و تنظیم

مریم جلیلی مقدم

نرجس کریمی

۱۳۹۴

فهرست مطالب

پذیرش

مقدمه

هدف

منابع

تعاریف

کلیات شرایط

شرایط

۱- شرایط عمومی

۱-۱- اهداف بازرسی

۱-۲- فرضیات مرتبط در استفاده از بازرسی

۱-۳- مسئولیت بازرسی

۱-۴- شرایط بازرسی

۱-۵- سایر ملاحظات برای بازرسی

۱-۶- بازرسی در ارتباط با تحلیل خطر آفت

۲- شرایط اختصاصی

۲-۱- بررسی مدارک مرتبط با محموله

۲-۲- تایید درستی و شناسایی محموله

۲-۳- بررسی به صورت بصری

۲-۳-۱- آفات

۲-۳-۲- تطابق شرایط بهداشت گیاهی

۲-۴- روش های بازرسی

۲-۵- نتیجه بازرسی

۲-۶- تجدید نظر سیستم های بررسی

۲-۷- شفافیت

پذیرش

این استاندارد در هفتمین جلسه کمیسیون موقت موازین بهداشت گیاهی در آوریل ۲۰۰۵ به تصویب رسید.

مقدمه

هدف

این استاندارد دستورالعمل هایی برای بازرسی از محموله های گیاهی، محصولات گیاهی و دیگر موارد مشمول مقررات در صادرات و واردات را توصیف می کند. این استاندارد بر روی تعیین تطابق با مقررات بهداشت گیاهی، بر مبنای بررسی به صورت بصری، کنترل اسناد و شناسایی و کنترل درستی محموله، توجه دارد.

منابع

- IPPC.** 1997. *International Plant Protection Convention*. Rome, IPPC, FAO.
- ISPM 1.** 2006. *Phytosanitary principles for the protection of plants and the application of phytosanitary measures in international trade*. Rome, IPPC, FAO.
- ISPM 5.** *Glossary of phytosanitary terms*. Rome, IPPC, FAO.
- ISPM 7.** 2011. *Phytosanitary certification system*. Rome, IPPC, FAO.
- ISPM 8.** 1998. *Determination of pest status in an area*. Rome, IPPC, FAO.
- ISPM 11.** 2004. *Pest risk analysis for quarantine pests including analysis of environmental risks and living modified organisms*. Rome, IPPC, FAO.
- ISPM 12.** 2011. *Phytosanitary certificates*. Rome, IPPC, FAO.
- ISPM 13.** 2001. *Guidelines for the notification of non-compliance and emergency action*. Rome, IPPC, FAO.
- ISPM 15.** 2009. *Regulation of wood packaging material in international trade*. Rome, IPPC, FAO.
- ISPM 20.** 2004. *Guidelines for a phytosanitary import regulatory system*. Rome, IPPC, FAO.
- ISPM 21.** 2004. *Pest risk analysis for regulated non-quarantine pests*. Rome, IPPC, FAO.
- ISPM 31.** 2008. *Methodologies for sampling of consignments*. Rome, IPPC, FAO.

تعاریف

تعاریفی از اصطلاحات بهداشت گیاهی مورد استفاده در این استاندارد را می توانید در استاندارد شماره ۵ ببینید.

کلیات شرایط

سازمانهای ملی حفظ نباتات دارای مسئولیت برای بازرسی از محموله های گیاهی و محصولات گیاهی در حال حرکت در تجارت بین المللی و در صورت لزوم، بازرسی از دیگر موارد مشمول مقررات، به ویژه با هدف جلوگیری از ورود و انتشار آفات می باشد. (ماده ۲C-۴ کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات).

بازرس ها تطابق محموله ها با مقررات بهداشت گیاهی، بر مبنای بررسی به صورت بصری برای کشف آفت و موارد مشمول مقررات و کنترل اسناد، کنترل درستی هویت محموله را تعیین می کنند. نتایج بازرسی به بازرس برای اتخاذ تصمیم مناسب جهت پذیرش، توقیف، یا عودت محموله، یا نیاز به تحلیل خطر بیشتر کمک می کند. سازمان ملی حفظ نباتات ممکن است تعیین کند که محموله ها بایستی در طول بازرسی نمونه برداری شوند. روش نمونه برداری بسته به اهداف بازرسی خاص استفاده می شود.

شرایط

۱- شرایط عمومی

مسئولیت های سازمان ملی حفظ نباتات از جمله "بازرسی محموله های گیاهی و محصولات گیاهی و محصولات گیاهی در حال حرکت در تجارت بین المللی، در صورت لزوم، بازرسی دیگر موارد مشمول مقررات، به ویژه با هدف جلوگیری از ورود و یا انتشار آفات" می باشد. (ماده ۲C-۴ کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات).

محموله ها ممکن است ترکیبی از یک یا چند کالا یا لات باشد. در جایی که محموله شامل بیشتر از یک کالا یا لات باشد، بازرسی برای تعیین تطابق ممکن است دارای ترکیبی از چند بررسی به صورت بصری جداگانه باشد. به طور کلی در این استاندارد، اصطلاح "محموله" استفاده شده است، اما بهتر است که راهنمای ارائه شده برای محموله ها که ممکن است به اندازه کافی برای لات های انفرادی در یک محموله است مشخص شده باشد.

۱-۱- اهداف بازرسی

هدف از بازرسی محموله ها تایید تطابق با شرایط واردات یا صادرات مرتبط با آفات قرنطینه یا آفات غیر قرنطینه ای مشمول مقررات است. این اقدامات اغلب برای بررسی تاثیر موازین بهداشت گیاهی متاخذه در مراحل قبلی می باشد.

بازرسی صادرات برای حصول اطمینان از تطابق شرایط بهداشت گیاهی کشور وارد کننده در زمان بازرسی استفاده می شود. بازرسی محموله صادراتی ممکن است منجر به صدور گواهی بهداشت گیاهی برای محموله مورد نظر باشد.

بازرسی واردات به منظور بررسی تطابق با شرایط بهداشت گیاهی واردات استفاده می شود. بازرسی ممکن است به طور کلی برای تشخیص ارگانسیم ها که هنوز ریسک بهداشت گیاهی تعیین نشده است انجام شود. جمع آوری نمونه ها برای تست های آزمایشگاهی یا بررسی شناسایی آفت ممکن است همراه با دستورالعمل بازرسی باشد.

۱-۲- فرضیات مرتبط در استفاده از بازرسی

بازرسی از کل محموله ها اغلب امکانپذیر نیست، بنابراین بازرسی بهداشت گیاهی اغلب بر مبنای نمونه برداری است. استفاده از بازرسی به عنوان یک ابزاری برای کشف حضور آفت در، یا برای تعیین یا تایید شیوع آفت در، یک محموله بر مبنای فرضیات زیر است.

- آفات مربوطه، علائم و نشانه هایی که به صورت بصری قابل تشخیص باشند.
- بازرسی عملیاتی امکانپذیر باشد ..

- احتمال اینکه برخی از آفات در محموله مشاهده نشده باشد وجود دارد.

احتمال اینکه در زمان بازرسی برخی از آفات کشف نشوند وجود دارد هستند. دلیل این است که بازرسی معمولاً بر مبنای نمونه برداری است، که ممکن است بررسی صد درصد از لات یا محموله به صورت بصری را شامل نشود، و همچنین دلیل این است که بازرسی صد درصد برای کشف آفت مشخص در محموله یا نمونه های مورد بررسی موثر نیست. هنگامی که بازرسی به عنوان دستورالعمل مدیریت ریسک مورد استفاده است، احتمال تعیین اینکه یک آفت در محموله یا لات موجود است ممکن است تشخیص داده نشود.

اندازه یک نمونه برای اهداف بازرسی به طور معمول بر مبنای آفت مشمول مقررات خاص در ارتباط با کالای خاص تعیین می شود. تعیین اندازه نمونه در مواردی که بازرسی محموله برای چند آفت یا همه آفات مشمول مقررات انجام می شود بسیار مشکل است .

۳-۱- مسئولیت بازرسی

سازمان های ملی حفظ نباتات دارای مسئولیت برای بازرسی هستند. بازرسی ها توسط سازمان های ملی حفظ نباتات یا تحت نظارت آنهاست. (استاندارد شماره ۷ (۲۰۱۱)، استاندارد شماره ۲۰ (۲۰۰۴)، ماده ۲-۲c و ۲a-۴-۲ و ۲a-۴-۲a و ۲a-۵ کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات را ببینید.)

۴-۱- شرایط بازرسی

به عنوان یک آژانس ذیصلاح توسط سازمان ملی حفظ نباتات، بازرسین باید دارای موارد ذیل باشند:

- صلاحیت برای انجام تعهدات، وظایف و پاسخگویی به اقدامات خود
- صلاحیت و شایستگی فنی، به ویژه در شناسایی آفت
- دانش، یا دسترسی به قابلیت (توانایی) در، شناسایی آفات، گیاهان و محصولات گیاهی و دیگر موارد مشمول مقررات .
- دسترسی به تسهیلات، ابزار و تجهیزات لازم برای بازرسی

- دستورالعمل مکتوب (مانند مقررات، دستورالعمل ها، برگه های اطلاعات آفات)

- آگاهی از عملکرد سایر سازمانهای نظارتی در صورت لزوم

- بی طرفی و بی غرضی

بازرس ممکن است لازم باشد برای اهداف زیر محموله را بازرسی کند :

- تطابق با شرایط واردات یا صادرات خاص

- آفات مشمول مقررات خاص

- موجوداتی که هنوز ریسک گواهی بهداشت آنها تعیین نشده است.

۵-۱- سایر ملاحظات برای بازرسی

تصمیم به استفاده از بازرسی به عنوان یک اقدام بهداشت گیاهی شامل در نظر گرفتن عوامل

زیادی است، از جمله به ویژه شرایط گواهی بهداشت گیاهی واردات کشور وارد کننده و آفات

مربوطه، عوامل دیگری که نیاز است در نظر گرفته شود ممکن است شامل:

- کاهش اقدامات صورت گرفته توسط کشور صادر کننده

- آیا بازرسی تنها اقدام یا ترکیب با دیگر اقدامات است.

- کالا و موارد مصرف مورد نظر

- مکان / منطقه تولید

- اندازه و شکل محموله

- حجم، تناوب و زمان حمل و نقل

- تجارب مربوط به مبدا و شرکت های حمل کننده

- وسایل حمل و نقل و بسته بندی

- منابع فنی و مالی در دسترس (از جمله قابلیت های تشخیص آفت)

- فرآوری و بررسی قبلی

- ویژگی های طراحی نمونه برداری ضروری برای رسیدن به اهداف بازرسی

- مشکل تشخیص آفت در کالای خاص

- تجربه ونتایج حاصل از بازرسی های قبلی

- کالای فاسد شدنی (ماده e ۲-۷ کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات را ببینید).

- اثر بخشی دستورالعمل بازرسی

۶-۱- بازرسی در ارتباط با تحلیل خطر آفت

تحلیل خطر آفت مبنایی برای توجیه فنی در خصوص شرایط بهداشت گیاهی واردات فراهم می کند. تحلیل خطر آفت هدفی برای تدوین فهرست آفات قرنطینه ای مورد نیاز موازین بهداشت گیاهی است، و شناسایی آنها برای اینکه بازرسی یا شناسایی کالاهای مورد نظر در بازرسی مناسب هستند می باشد. اگر آفات جدید در طول بازرسی گزارش شوند، اقدامات اضطراری در صورت لزوم ممکن است انجام شود. اقدامات اضطراری انجام می گردد، تحلیل خطر آفت بایستی برای ارزیابی این آفات و تدوین پیشنهادات برای اقدامات بیشتر در صورت لزوم استفاده شود.

زمانی که بازرسی به عنوان یک گزینه برای مدیریت خطر و مبنایی برای ایجاد تصمیم گیری بهداشت گیاهی در نظر گرفته میشود دو فاکتور فنی و عملیاتی در ارتباط با نوع خاص و شناسایی بازرسی مهم است. چنین بازرسی ممکن است برای شناسایی آفات مشمول مقررات در سطح اطمینان مورد نظر با توجه به ریسک مرتبط با آنها لازم باشد. (استاندارد شماره ۱۱ (۲۰۰۴)، استاندارد شماره ۲۱ (۲۰۰۴) را ببینید).

۲- شرایط اختصاصی

شرایط فنی برای بازرسی شامل ۳ دستورالعمل متفاوت است که بایستی با توجه به اطمینان از صحت فنی با در نظر گرفتن عملی بودن عملیات طراحی شده باشد. این دستورالعمل ها عبارتند از:

- بررسی مدارک مرتبط با محموله

- تایید درستی و هویت محموله

- بررسی به صورت بصری برای آفات و دیگر شرایط بهداشت گیاهی (از قبیل عاری بودن از خاک).

برخی از جنبه های بازرسی ممکن است بسته به هدف متفاوت باشد، از جمله برای اهداف واردات و صادرات، یا تایید اهداف مدیریت ریسک/تایید.

۱-۲- بررسی مدارک مرتبط با محموله

مدارک واردات و صادرات برای حصول اطمینان از موارد ذیل بررسی می گردد:

- مدارک کامل باشد.

- مدارک مطابق شرایط باشد.

- مدارک دقیق یا صحیح باشد.

- مدارک معتبر بوده و جعلی نباشند. (استاندارد شماره ۱۲ (۲۰۱۱) را ببینید).

نمونه هایی از اسناد و مدارکی که ممکن است با گواهی واردات یا صادرات مرتبط باشند عبارتند از:

- گواهی بهداشت گیاهی یا گواهی بهداشت گیاهی برای صادرات مجدد

- اظهارنامه (فهرست بارکشتی یا بارنامه) از جمله (صورت حساب بار، فاکتور).

- مجوز واردات

- مدارک یا گواهی ضد عفونی، علائم (علامت در استاندارد شماره ۱۵ ارائه شده است) یا سایر

موارد مربوط به ضد عفونی

- گواهی مبدا

- گواهی و سوابق بازرسی های مزرعه ای.

- سوابق بسته بندی یا تولید کننده

- گواهی برنامه (مانند برنامه های گواهی سیب زمینی بذری، مستندات منطقه عاری از آفت)

- گزارش های بازرسی

- فاکتورهای تجاری

- گزارش آزمایشگاه

مواجه شدن با هرگونه مشکلات در مورد مدارک صادرات و واردات، در صورت لزوم، بایستی اول بااعضاءارائه دهنده مدارک قبل از انجام اقدام بیشتر بررسی شود.

۲-۲- تایید درستی و هویت محموله

بازرسی هویت و درستی شامل کنترل برای حصول اطمینان از اینکه محموله توسط مدارک آنها به درستی توصیف شده است. چک کردن هویت بررسی می کند که آیا نوع گیاه یا محصول گیاهی یا گونه های مطابق با گواهی بهداشت گیاهی دریافتی یا در حال صدور می باشد. چک کردن درستی بررسی می کند آیا محموله به وضوح و قابلیت شناسایی و کیفیت و وضعیت در گواهی بهداشت گیاهی دریافتی اظهار شده است.

این ممکن است به بررسی فیزیکی از محموله برای تایید هویت و درستی نیازمند باشد، از جمله چک کردن برای مهر و موم، شرایط ایمنی و دیگر جنبه های فیزیکی مرتبط با حمل و نقل که ممکن است به بهداشت گیاهی مربوط باشد. اقدامات مورد نظر بر مبنای نتایج به میزان و ماهیت مشکل پیش آمده بستگی خواهد داشت.

۲-۳- بررسی به صورت بصری

جنبه های مرتبط با بررسی به صورت بصری شامل استفاده از آن برای کشف آفت و برای تایید تطابق با مقررات بهداشت گیاهی است.

۱-۲-۳- آفات

نمونه از محموله ها یا لات ها برای تعیین حضور آفت یا تجاوز از سطح تحمل مشخص شده گرفته می شود. در یک روش مناسب توانایی کشف آفت مشمول مقررات با سطح اطمینان مورد نظر به ملاحظات عملی و آماری نیاز دارد.، مانند احتمال تشخیص آفت، تعداد واحد های

لات ایجاد شده، سطح اطمینان مورد نظر، و اندازه نمونه (یعنی شدت بازرسی) استاندارد شماره ۳۱ (۲۰۰۸) را ببینید.

اگر هدف از بازرسی تشخیص آفات مشمول مقررات خاص برای شرایط گواهی بهداشت گیاهی واردات است، پس روش نمونه برداری بایستی بر مبنای احتمال تشخیص آفت باشد. که شرایط بهداشت گیاهی مربوطه را داشته باشد

اگر هدف از بازرسی تایید شرایط بهداشت گیاهی عمومی محموله یا لات است، مانند هنگامی که:

- آفات مشمول مقررات مشخص نشده است.

- سطح تحمل برای آفات مشمول مقررات مشخص نشده است.

- هدف از تعیین آفات هنگامی که موازین بهداشت گیاهی وجود ندارد.

پس روش نمونه برداری باید این موارد را منعکس کند.

روش نمونه برداری تصویب شده بایستی بر مبنای معیارهای فنی و عملیاتی شفاف باشد

و بایستی به طور مداوم اعمال شود. استاندارد شماره ۲۰ (۲۰۰۴) را ببینید.

۲-۳-۲- تطابق شرایط بهداشت گیاهی

بازرسی می تواند به منظور بررسی تطابق با برخی مقررات بهداشت گیاهی استفاده شود، به

عنوان مثال:

- ضد عفونی

- درجه فرآوری

- عاری بودن از آلودگی (به عنوان مثال برگ، خاک)

- مرحله رشدی مورد نیاز، وارپته، رنگ، سن، درجه بلوغ و غیره.

- عدم وجود گیاهان غیر مجاز، محصولات گیاهی یا دیگر موارد مشمول مقررات.

- بسته بندی محموله و شرایط حمل و نقل

- مبدا، محموله یا لات

- نقطه ورود

۴-۲- روش های بازرسی

روش بازرسی باید برای کشف آفات مشمول مقررات بر روی یا در کالای مورد بررسی طراحی شود، یا برای بازرسی عمومی آن دسته از ارگانسیم هایی که هنوز ریسک بهداشت گیاهی تعیین نشده است استفاده شود. بازرسی بررسی واحد ها در نمونه را تا/هدف یا بازرسی به صورت بصری واحد های نمونه را تا زمانی که هدف و دیگر آفات کشف شده یا همه واحد های نمونه بررسی شده را بازبینی می کند. در آن مرحله، بازرسی ممکن است متوقف شود. با این حال، واحد های نمونه اضافی ممکن است بررسی شود اگر سازمان ملی حفظ نباتات به جمع آوری اطلاعات تکمیلی در باره آفت و کالا نیاز داشته باشد، برای مثال، اگر آفت مشاهده نشده است، اما علائم و نشانه هایی وجود دارد. بازرسی ممکن است دسترسی به دیگر ابزار غیر چشمی (بصری) که ممکن است در رابطه با فرآیند بازرسی باشد را استفاده کند.

موارد ذیل دارای اهمیت زیادی می باشد:

- بررسی نمونه هرچه سریعتر بعد از انجام نمونه برداری انجام شود و این نمونه به عنوان نماینده کل محموله یا لات باشد.

- تکنیک ها بر اساس تجربه بدست آمده با تکنیک و توسعه روش جدید تجدید نظر شوند.

- دستورالعمل ها برای اطمینان از مستقل بودن، درستی، قابلیت ردیابی و امنیت نمونه برداری برای هر محموله یا لات بکار میروند.

- نتایج بازرسی ها مستند شوند.

دستورالعمل بازرسی باید مطابق با تحلیل خطر آفت در صورت لزوم باشد و باید به طور کامل اعمال شود.

۵-۲- نتیجه بازرسی

نتیجه بازرسی کمک می کند به تصمیم گیری برای اینکه آیادر محموله مقررات بهداشت گیاهی لحاظ شده. اگر مقررات بهداشت گیاهی لحاظ شود، محموله برای صادرات ممکن است با گواهی مناسب ارائه شوند، به عنوان مثال گواهی بهداشت گیاهی، و محموله برای واردات بایستی ترخیص شوند.

اگر مقررات بهداشت گیاهی لحاظ نشوند، اقدامات بیشتر می تواند صورت گیرد. این اقدامات ممکن است با توجه به ماهیت یافته ها، بررسی آفات، با توجه به آفت مشمول مقررات یا دیگر اهداف و شرایط بازرسی مشخص شوند. اقدامات برای عدم تطابق در جزئیات استاندارد شماره ۲۰ (۲۰۰۴) توصیف شده است.

در بسیاری از موارد، آفات یا علائمی از آفات که کشف شده اند ممکن است نیاز به شناسایی یا تحلیل تخصصی در آزمایشگاه یا توسط کارشناس قبل از تعیین می تواند شرایط بهداشت گیاهی محموله ایجاد شود.

ممکن است تصمیم گرفته شود که به اقدامات اضطراری در جایی که آفات جدید و ناشناخته قبلی پیدا شده اند نیاز باشد. یک سیستم برای درستی مدارک و نگهداری نمونه ها باید برای اطمینان از ردیابی در ارتباط با محموله در نظر گرفته شوند و به منظور تسهیل بررسی بعد از نتایج در صورت لزوم مورد استفاده قرار گیرند.

در موارد عدم تطابق، در میان اقدامات دیگر، شدت و تناوب بازرسی ها برای محموله های خاص ممکن است افزایش یابد.

جایی که آفت در واردات شناسایی شود، گزارش بازرسی باید به اندازه کافی دقیق باشد برای صدور اخطاریه عدم تطابق (مطابق با استاندارد شماره ۱۳ (۲۰۰۱)). برخی دیگر از شرایط نگهداری سوابق ممکن است بستگی به در دسترس بودن گزارش های بازرسی تکمیل شده داشته باشد. (به عنوان مثال در ماده ۷ و ۸ کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات، استاندارد شماره ۸ (۱۹۹۸) و استاندارد شماره ۲۰ (۲۰۰۴) توصیف شده است.

۲-۶- تجدید نظر سیستم های بررسی

سازمان های ملی حفظ نباتات بایستی تجدید نظرهای دوره ای از سیستم های بازرسی صادرات و واردات برای تایید متناسب تدابیر و تعیین هر دوره ای از اصلاحات مورد نیاز برای اطمینان از اینکه آنها از لحاظ فنی درست هستند را انجام دهند.

بررسی ها باید به منظور بررسی تایید سیستم های بازرسی انجام شود. بازرسی های اضافی ممکن است بخشی از بررسی باشد.

۲-۷- شفافیت

فرآیند بازرسی به عنوان یک بخش، اطلاعات مربوط به دستورالعمل بازرسی برای یک کالا بایستی مستند باشد و در دسترس متقاضی برای اعضای مربوط در استفاده از اصل شفافیت باشد. این اطلاعات ممکن است بخشی از تنظیمات دوطرفه شامل جنبه های بهداشت گیاهی از تجارت یک کالا باشد.